

การบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

Strategic Management and the Effectiveness of the Schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2

อมรรัตน์ เกื่อนทอง*

มณฑา จำปาเหลือง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดทำกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการประเมินผลและการควบคุม 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์การ ด้านการบูรณาการ และด้านการปรับตัว 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การประเมินผลและการควบคุมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบูรณาการ

คำสำคัญ : การบริหารเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิภาพ

*นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.มณฑา จำปาเหลือง

Thesis Title : Strategic Management and the Effectiveness of the Schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2. **Researcher :** Mrs. Amornrat Tearntong **Major :** Educational Administration. **Year :** 2010

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the strategic management level of the schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2, 2) the effectiveness level of the schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2 and 3) the relationship between the strategic management and effectiveness of the schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2. The research samples were 290 teachers of the schools under the office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2. The research instrument was a questionnaire that constructed in the 5 scale rating form. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and the Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follows:

1. The strategic management level of the school administrators under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2 was found in the high level as a whole that were ranged from strategic formulation, strategic implementation and the process of evaluation and control.

2. The effectiveness of the schools under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2 was found in the high level as a whole that were ranged from the aspect of latency, integration and adaptation.

3. The Relationships between the Strategic Management and Effectiveness of School under the Office of Prachuapkhirikhan Educational Service Area 2 were found in the high level with statistical significance at .01 level. The highest relationship was the pair of the process of evaluation and control and goal attainment effectiveness, while the pair of the environment scanning and the integration effectiveness was at lowest relationship.

Key words : strategic management, effectiveness of the school

บทนำ

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การให้เกิดประสิทธิผล เกิดความสำเร็จทั้งในด้านการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา การสร้างฉันทามติ การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ทำให้รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในการพัฒนาก่อให้เกิดการพึ่งตนเอง เป็นช่องทางสะท้อนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคล สนับสนุนการพัฒนาความรักท้องถิ่นและความรับผิดชอบต่อสังคม (อ้างถึงใน สุทัตดา วาราชนนท์, 2552 : 20-21)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้องค์กรกำหนดทิศทาง ภารกิจ กลยุทธ์การดำเนินงานขององค์การให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม พัฒนาปรับปรุงทุกภาคส่วนขององค์การให้นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนติดตาม กำกับ ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนด เพื่อเรียนรู้ผลความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขต่อไป โดยประโยชน์ของการบริหารเชิงกลยุทธ์คือ องค์กรปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น การจัดสรรทรัพยากรในองค์กรสอดคล้องและสมเหตุสมผล การปรับตัว การขยายตัวขององค์กรมีกรอบทิศทางที่ชัดเจน กระตุ้นให้บุคลากรมองเห็นโอกาส ภัยคุกคาม จุดแข็ง จุดอ่อน และทิศทางการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้บุคลากรมีความคิดใช้ทรัพยากรร่วมกัน (อนิวัช แก้วจำนงค์, 2551 : 11-13) ซึ่งกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (environmental scanning) 2) การจัดทำกลยุทธ์ (strategy formulation) 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (strategy implementation) และ 4) การประเมินผลและการควบคุม (evaluation and control) (Wheelen and Hunger, 2000 : 9) และสอดคล้องกับ วิเชียร เวลาดี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการประเมินสภาพสถานศึกษา 2) การกำหนดทิศทางสถานศึกษา ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และกำหนดเป้าหมายผลผลิตหลัก 3) การกำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย ระดมความคิดของผู้มีส่วนกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ระบุความสำเร็จที่ต้องการ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของทางเลือกและระบุแผนงาน โครงการ กิจกรรม 4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมความคิดในการดำเนินงานและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 5) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์สถานศึกษา

ปัญหาการบริหารในภาวะวิกฤต เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การบริหารองค์การในทุกวันนี้ ผู้บริหารต่างก็ต้องประสบกับปัญหาย่างยากต่างๆ มากกว่าแต่ก่อน วิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมได้ส่งผลกระทบทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์การต้องตกต่ำลงไปจากเดิมเป็นอันมาก ปัญหาหนักอกของผู้บริหารทั้งหลายที่กำลังเผชิญอยู่ ก็คือ ปัญหาประสิทธิภาพทางการบริหาร กลยุทธ์การบริหารที่ทรงประสิทธิภาพนี้ จะต้องดีพร้อมสมบูรณ์ตามความหมายของการบริหารทั้งสองอย่าง คือ การมีประสิทธิภาพ (effectiveness) ที่สามารถกำหนดเป้าหมายที่ดี และสามารถบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายนั้น ๆ ได้ และการมีประสิทธิภาพ (efficiency) ที่สามารถทำสำเร็จในเป้าหมายเหล่านั้น

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการนำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพควรเป็นโรงเรียนที่มี สังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ มีความพร้อมในด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและทรัพยากรบุคคล สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีทั้งด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนดและได้รับการพัฒนาครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นที่ชื่นชมของชุมชน รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน และสถานศึกษาอื่นในชุมชนได้ (อรรณพ จันทวานิช, 2547 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549 : 45) ซึ่งเปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536 : 9) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ดังนั้นประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์การบริหารงานเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ได้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ เนื่องจากประสิทธิภาพ (effectiveness) เป็นตัวบ่งชี้หรือตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินใจในขั้นสุดท้ายว่า การบริหารหรือองค์การประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีเป้าหมายให้นักเรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ให้เป็นผู้ได้รับประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของนักเรียนหลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว และควรฝึกนักเรียนให้เคารพในกฎ กติกา ระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อฝึกหัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม และกฎหมายของบ้านเมืองในโอกาสต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 1991 : 380) กล่าวถึงการประเมินประสิทธิภาพ ใน 4

ด้าน ได้แก่ 1) การปรับตัว (adaptation) พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน 2) การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (goal attainment) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น 3) การบูรณาการ (integration) การสร้างความมั่นคง ประสานงาน และความสัมพันธ์ทางสังคมให้มีลักษณะเป็นหน่วยเดียวกัน และ 4) การมีจิตมุ่งต่อองค์การ (latency) ทำให้นักลากรในโรงเรียน มีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน และลักษณะการบริหารเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนและหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 โดยเลือกศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามกรอบแนวคิดของ ฮังเกอร์และวีเลน (Hunger and Wheelen) ที่กล่าวไว้ 4 ประการ คือ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินและควบคุมกลยุทธ์ ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียนผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy&Miskel) และ Campbell ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การปรับตัว (adaptation) 2) การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (goal attainment) 3) การบูรณาการ (integration) 4) การมีจิตมุ่งต่อองค์การ (latency) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์และเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียน ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,253 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 จำนวน 290 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานหรือเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ปัจจุบัน และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของซังเกอร์และวิลเลน 4 ด้าน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การจัดทำกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการประเมินผลและการควบคุม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นโดยยึดตามแนวคิดของ ฮอย และมิสเกล ใช้สอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานตามเป้าหมายของโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการปรับตัว ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้านการบูรณาการ และด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กร

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือราชการจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาจำนวน 290 ฉบับ นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน แล้วจึงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์

ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีผลการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดทำกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการ ประเมินผลและการควบคุม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การตรวจสอบสภาพแวดล้อม พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตรวจสอบสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการประชุมชี้แจงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครองและเทคโนโลยีและมีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในเพื่อจุดแข็งและจุดอ่อน

1.2 การจัดทำกลยุทธ์ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการจัดทำกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไป น้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และมีการ กำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของโรงเรียน

1.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีการปฏิบัติตามกลยุทธ์โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการบริหารโครงการ/กิจกรรม มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการตามแผนงานของพันธกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีการดำเนินการตาม แผนงานโครงการ/กิจกรรมของแต่ละแผนงาน

1.4 การประเมินผลและการควบคุม พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีการประเมินผลและการ

ควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประเมินผลและการควบคุมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการรายงานผลการดำเนินโครงการต่อที่ประชุม มีการเสนอผลการดำเนินโครงการเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บริหารระดับสูง และมีรูปแบบการประเมินโครงการ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กร ด้านการบูรณาการ และด้านการปรับตัว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 ด้านการปรับตัว พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพด้านการปรับตัวของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้ถูกสุขลักษณะ โรงเรียนมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สมศ.และผู้บริหารกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและชุมชน

2.2 ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประชุมชี้แจงนโยบาย แผนงานและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้บุคลากรทราบ วัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน และผู้บริหารได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้คณะครูและบุคลากรอย่างเหมาะสม

2.3 ด้านการบูรณาการ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านบูรณาการอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การติดต่อประสานงานภายในโรงเรียนมีความสะดวก โรงเรียนมีการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และมีการสร้างบรรยากาศสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่

2.4 ด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กรอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจาก

มากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักวิชาการเข้าพบหรือปรึกษาสอบถาม ผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่นักวิชาการได้ และโรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักวิชาการทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการประเมินผลและการควบคุมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบูรณาการ

อภิปรายผล

การอภิปรายผล การวิจัยเรื่องการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีประเด็นสำคัญควรแก่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการตัดสินใจและการปฏิบัติการต่างๆที่จะมีผลต่อการวางแผนและการปฏิบัติตามแผน เพื่อช่วยให้วัตถุประสงค์ขององค์กรบรรลุผลสำเร็จจะนำไปสู่การเพิ่มโอกาสของความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร โดยมีงานหลักสำคัญได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในแง่มุมต่างๆ เพื่อทราบจุดแข็งและจุดอ่อน ประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก วิเคราะห์ทางเลือกในการดำเนินงาน กำหนดทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด กำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาว พัฒนาวัตถุประสงค์ประจำปีนำกลยุทธ์ที่เลือกไว้ไปปฏิบัติและประเมินผลสำเร็จของกระบวนการกลยุทธ์ทุกขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติ เวิร์ชและโรบินสัน (อ้างถึงใน พิบูล ทิปะปาล, 2551 : 8) เมื่อแยกพิจารณาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดทำกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการประเมินผลและการควบคุม อาจเนื่องมาจากในสถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดให้มีการจัด กลยุทธ์หรือแผนระยะยาว เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เหมาะสมกับโอกาสและปัญหาอุปสรรคที่เป็นอยู่ในขณะนั้นและในการจัดทำกลยุทธ์นั้นจะต้องสอดคล้องกับจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา อีกทั้งต้องกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ด้วยการพัฒนาจัดทำเป็นโปรแกรมดำเนินงาน จัดทำงบประมาณ และวิธีดำเนินงาน ในการปฏิบัติตามกลยุทธ์จึงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจประจำวันในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อไปใช้ในการดำเนินงาน ประกอบกับ

ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ตรวจสอบการปฏิบัติตามกลยุทธ์จึงต้องมีการประเมินผลและการควบคุมเพื่อดูว่าผลการปฏิบัติงานจริงกับผลการดำเนินงานที่ตั้งความมุ่งหวังไว้ บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ การประเมินผลและการควบคุมจะเป็นตัวชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของแผนกลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติเพื่อนำไปพัฒนาในการจัดทำกลยุทธ์ต่อไป (Wheelen and Hunger, 2000: 8)

1.1 การตรวจสภาพแวดล้อม พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการตรวจสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่มาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การตรวจสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการประชุมชี้แจงกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครองและเทคโนโลยีและมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อจุดแข็งและจุดอ่อน ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นการเริ่มต้นของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบมาชี้แจงแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ ซึ่งการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร ซึ่งจะนำไปใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประกอบกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารหรือการจัดการในลักษณะที่มีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และธุรกิจ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาวให้มีความสอดคล้องกับจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร วิเคราะห์ทางเลือกในการดำเนินงาน โดยการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอก และกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2547 : 20) สอดคล้องกับแนวคิดของ Stahl and Grigsby (1992) กล่าวว่า การกำหนดกลยุทธ์ต้องมีการพิจารณาตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ทำให้การกำหนดเป้าหมายมีความถูกต้องมีการกำหนดกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม

1.2 การจัดทำกลยุทธ์ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ด้านการจัดทำกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และมีการกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของโรงเรียน อาจเป็นเพราะในการจัดทำกลยุทธ์ของสถานศึกษามีการจัดทำแผนระยะยาวสำหรับนำมาใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เหมาะสมกับโอกาสและปัญหาอุปสรรคที่เป็นอยู่ในขณะนั้น สอดคล้องกับจุดแข็งจุดอ่อนขององค์กร มีการกำหนดพันธกิจ (Mission) กำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ที่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ การพัฒนากลยุทธ์ (Strategies) และกำหนดนโยบาย (Policy) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน (Thompson and Strickland, 1999 : 4)

1.3 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีการปฏิบัติตามกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติตามกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการบริหาร โครงการ/กิจกรรม มีการจัดทำแผนการปฏิบัติการตามแผนงานของพันธกิจต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีการดำเนินการตามแผนงานโครงการ/กิจกรรมของแต่ละแผนงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติตามกลยุทธ์มีความสำคัญโดยตรงต่อความสำเร็จของกลยุทธ์ เพราะกลยุทธ์ที่ดีนั้นจะบรรลุผลสำเร็จได้ย่อมต้องสามารถได้รับการปฏิบัติ ลุล่วงไปด้วยการกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่น ปฏิทินการปฏิบัติงาน แผนงานโครงการ/กิจกรรมโดยทั่วไปแล้วจะเป็นหน้าที่ของผู้จัดการระดับกลาง และระดับล่าง การปฏิบัติตามกลยุทธ์จึงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจประจำวันในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน (Wheelen and Hunger, 2000 : 8)

1.4 การประเมินผลและการควบคุม พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีการประเมินผลและการควบคุมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประเมินผลและการควบคุมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการรายงานผลการดำเนินโครงการต่อที่ประชุม มีการเสนอผลการดำเนินโครงการเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บริหารระดับสูง และมีรูปแบบการประเมินโครงการ อาจเป็นเพราะการประเมินผลและการควบคุมจะช่วยชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของแผนกลยุทธ์ที่ได้นำไปปฏิบัติ และทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นระบบการบริหารงานใหม่ทั่วทั้งองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือของผู้บริหาร (Tools) ในการวินิจฉัย ตรวจสอบและปรับเปลี่ยนเป้าหมายการทำงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการได้จนเป็นผลสำเร็จ ช่วยให้เกิดการประสานงานในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวัดประสิทธิภาพของผู้บริหาร (Efficiency Measurement) การควบคุมที่มีประสิทธิภาพบ่งบอกให้รู้ว่าผู้บริหารในหน่วยงานนั้นเป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพมากน้อยเพียงใด โดยสถานศึกษาต้องกำหนดรูปแบบการประเมินโครงการที่หลากหลาย โดยจัดให้มีการรายงานผลต่อที่ประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บริหารระดับสูง เพื่อที่จะได้หาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น (Thompson and Strickland, 1999 : 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร เวลาดี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมิน กำหนดปฏิทินการประเมินผล สร้างเครื่องมือในการประเมินผลติดตามการประเมินกลยุทธ์ รายงานผลและปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ โดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า

ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ การมีจิตมุ่งต่อองค์กร การบูรณาการ และการปรับตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสามารถที่จะสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้สึที่ดีในการทำงานเกิดความจงรักภักดีของบุคลากรต่อองค์กร บุคลากรมีการกำหนดเป้าหมายของตนเองในการทำงานเพื่อสร้างควมมีเอกลักษณ์ขององค์กร ประกอบกับโรงเรียนมีการติดต่อสื่อสารสร้างการประสานงานทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม ส่งผลต่อบรรยากาศองค์กรและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นโรงเรียนสามารถปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในองค์กรทำให้เกิดการเจริญเติบโตและความก้าวหน้า เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ วิรัตน์ มโนวัฒนา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี พบว่าระดับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการปรับตัว พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิผลด้านการปรับตัวของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้ถูกสุขลักษณะ โรงเรียนมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจาก สมศ. และผู้บริหารกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสามารถของโรงเรียนในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน การใช้นวัตกรรมใหม่ในการบริหารงาน การเจริญเติบโตและความก้าวหน้าขององค์กร และการพัฒนาคุณภาพองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Hoy and Miskel, 1991 : 380-383)

2.2 ด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิผลด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับได้แก่ ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประชุมชี้แจงนโยบาย แผนงานและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้บุคลากรทราบวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน และผู้บริหารได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้คณะครูและบุคลากรอย่างเหมาะสม อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจในการชักจูง กระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันกำหนดเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูง เพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้ต้องพยายามหาเทคนิควิธีการต่างๆ มาสนับสนุนขอบข่ายของวิชาการให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนในโรงเรียนต้องใช้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเป็นเลิศ

ทางวิชาการให้ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ อยู่ในระดับดีมากและพัฒนาให้สูงขึ้นไปได้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2532 : 51)

2.3 ด้านการบูรณาการ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพด้านการบูรณาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การติดต่อประสานงานภายในโรงเรียนมีความสะดวก โรงเรียนมีการบริหารจัดการ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ และมีการสร้างบรรยากาศ สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่ อาจเป็นเพราะว่า ความสามารถของโรงเรียนใน การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ทำให้เกิดความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง สร้างความ พึงพอใจในการทำงานของบุคลากร บรรยากาศองค์กรหรือสภาพจิตใจของบุคลากร ผู้บริหารมีบริหาร จัดการที่จัดสภาพแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 25-30) ประกอบกับ โรงเรียนมีการติดต่อประสานงานภายในที่มีความสะดวกทำให้เกิดการแก้ปัญหาภายในองค์กรซึ่งเป็นการ สร้างบรรยากาศทางบวกทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดสภาพจิตใจที่ดี สอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตรา ดุลย์ (2534 : 111-112) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ของนักเรียนไว้น่าสนใจ กล่าวคือ บรรยากาศสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจัดขึ้นในระบบ โรงเรียนในระยะเวลาอันจำกัด ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโรงเรียนจะต้องสามารถจัดให้เกิดปฏิกิริยา ตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับองค์ประกอบต่างๆ ในสถาบัน

2.4 ด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กร พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านการมีจิตมุ่งต่อองค์กรอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าพบหรือปรึกษาสอบถาม ผู้บริหารสามารถให้ คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรได้ และโรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรทำผลงานทาง วิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนมีการสร้างมิตรสัมพันธ์ และมุ่งเน้นการสร้างกิจสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียนโดยปฏิบัติตัวเป็นเสมือนเพื่อนร่วมงาน ที่ สามารถกำหนดมาตรฐานการทำงานอย่างเป็นระบบ (Mortimore, 1988 อ้างถึงใน อริย์ ชินสุวรรณ, 2543 : 33) สอดคล้องกับ ริปบินส์และเบอริดจ์ (Ribbins and Burridge, 1944 : 19) ได้ให้ความสำคัญ ของพฤติกรรมของครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการอุทิศเวลา เอาใจใส่ดูแลนักเรียน ทั้งด้านปัญหาส่วนตัว และปัญหาสังคมโดยรวมว่า เป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ใน ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.689

เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการประเมินผลและการควบคุมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมกับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบูรณาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินผลและการควบคุมเป็นองค์ประกอบหลักสำคัญในการขับเคลื่อนของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะการประเมินผลและการควบคุมจะช่วยชี้ให้เห็นจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของแผนกลยุทธ์ อีกทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นระบบการบริหารใหม่ทั่วทั้งองค์กรให้เริ่มต้นการดำเนินงานใหม่ในงวดต่อไป และยังเป็นการตรวจสอบกิจกรรมและผลการปฏิบัติงานทั้งหมดขององค์กร เพื่อเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานจริง (actual performance) กับผลการดำเนินงานที่ตั้งความมุ่งหวังไว้ (desired performance) บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ (Wheelen and Hunger, 2000 : 8) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Stahl and Grigsby (1992) ที่กล่าวว่า การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์เป็นการมุ่งเน้นการติดตามประเมินผลและการควบคุม เพื่อดูว่ากลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อที่จะได้ทำการปรับปรุงและมั่นใจว่าการปฏิบัติตามหน้าที่ต่างๆ เป็นไปอย่างสมบูรณ์ ประกอบกับความสามารถของโรงเรียนในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน การใช้นวัตกรรมใหม่ในการบริหารงาน การเจริญเติบโตและความก้าวหน้าขององค์กร และการพัฒนาคุณภาพองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Hoy and Miskel, 1991 : 380-383) และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อนิวัช แก้วจันท (2551 : 11-13) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการบริหารเชิงกลยุทธ์ต้องทำเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และจำเป็นต้องมีการประเมินผลและการควบคุม เพราะจะช่วยให้ติดตามความก้าวหน้าและความสัมฤทธิ์ผลของกลยุทธ์และให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการประเมินผลและการควบคุมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารควรมีการกำหนดรูปแบบการประเมินผลและเกณฑ์การประเมินที่หลากหลาย เพื่อจะได้นำส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงและพัฒนาให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา มั่นคง. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สนับสนุนการบริหารคุณภาพ
กับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- จินตนา บุญบังการ. 2544. การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดเคชั่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- วิเชียร เวลาคี. (2547). การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2547). การบริหารเชิงกลยุทธ์ : คัมภีร์สู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- สมบูรณ์ จันทน์สว่าง. (2548). ความสามารถในการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสาธารณสุขอำเภอในเขต
ตรวจราชการสาธารณสุขที่ 5,6,7. วิทยานิพนธ์ศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management). ภาควิชาบริหารธุรกิจ
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Krejcie, R.V. and Eayrly W. Morgan. (1970). **Determining Sample size for Research
Activities.** Journal of Educational and Psychological Measurement.
- Wheelen, Thomas L. and Hunger, J.David. (2006). **Strategic Management and Business Policy.**
10th ed. New Jersey : Pearson.